

Jos puhelaitteeni ei toimi,
löydät laitteen käyttöohjeen
pyörätuolini verkkokassista.
Verkkokassissa on myös
kuvakansio, jonka avulla
voimme jutella.

Vaikka puheeni olisi epäselvää,
en ole humalassa. Epäselvä
puheeni johtuu sairaudestani.

Olen Sorpa, 25v
Jos olen levoton, anna minulle

Rauhoitun, kun saan katsella lehtiä

"Asioita, joissa olen hyvä!"

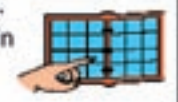
Tietokoneella
ollessani käytän
tsoikkaria,
jota osaankin
käsitellä todella
taitavasti.

Vaikka kaikki ei aina onnistu
hetkessä, olen SINNIKÄS ja
jaksan HYMYILLÄ.
Anna minulle aikaasi.

Olen taitava tarinoiden kuuntelija
ja muistan niistä kaiken.
Voin vastata kysymyksiin
kuvakansioni avulla.

Hei

Olen Kari, s. 1711xx. En pysty puhumaan, mutta kerron sinulle asioita eleillä, ilmeillä ja jокeltelulla. Tarvitsen aikaa tuodakseni asiani esille, joten malta odottaa... Esineet kertovat minulle, mitä seuraavaksi tapahtuu. Valitsen myös niistä katseellani.

Kun olen tyytyväinen, näet sen kasvoistani. Nostan tällöin myös jalan toisen päälle.

Innostuessani hihkun ja heilun. Hihkuminen on myös vahva JOOO!

Kun minulla on nälkä, maiskuttelen suutani.

Kun minua harmittaa tai olen turhautunut, puren rannettani. Haluan silloin uutta toimintaa tai että minua huomioidaan muuten.

Jos en halua jotain, olen passiivinen/käänän pään sivulle tai naama menee kurttuun.

Kun homma sopii minulle, toimin niin kuin tilanteeseen sopii. Muistathan antaa aikaa!

Tavarat kertovat:

= Juomaan/jano

Syömään/nälkä=

= Ulos

HEI!
Pyydä minulta lupaa
ottaa kommunikointi-
passini repusta.
Lupaen, että saat
yllättävää tietoa
minusta !!!

Kommunikointipassia suunnitellessaan puhevammaisen henkilö ja hänen lähi-ihmisensä pohtivat kommunikoinnin peruskysymyksiä. Puhevammaisen ihmisen kommunikointitilanteita paitsi uusien, myös tutumpien kommunikointikumppanien kanssa helpottaa ja jäsentää, kun arvioidaan ja kirjataan puhevammaisen ihmisen kommunikoinnin toimivuuteen vaikuttavia asioita.

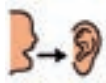
Yksilöllisen kommunikointipassin käyttäminen

Jokaisella meistä on oikeus päättää, keiden kanssa ja missä laajuudessa lähdemme vuorovaikutukseen. Samalla tavoin ensisijaisesti puhevammaisella ihmisellä itsellään on oikeus päättää keiden kanssa ja missä tilanteissa hän käyttää kommunikointipassiaan. Passi on puhevammaisen ihmisen omaisuutta.

Kommunikointipassin tulee olla helpposti saatavilla vuorovaikutustilanteissa.

Passin avulla lähi-ihmiset (yhdessä puhevammaisen kanssa) välittävät tietoa puhevammaisen henkilön kommunikointitavoista uusille ihmisille. Kommunikointipassi helpottaa puhevammaisen ihmisen mahdollisuuksia toimivaan kommunikointiin erityisesti silloin, kun

tilanne on uusi tai kun hän kommunikoi vieraiden ihmisten kanssa. Onnistumisen kokemukset vuorovaikutustilanteissa motivoivat kommunikoimaan. Näin puhevammaisen ihminen alkaa käyttää entistä aktiivisemmin omia, itselleen luonteenomaisia kommunikointitapoja sekä kehittyy ja rohkaistuu niiden käyttäjänä.

Kommunikointitapani

Näin kerron katseellani, mitä tarkoitan. Katso minne silmäni kulkevat. Lue ääneen kuvan teksti; jos viesti on oikea, katson sinua silmiin. Selviydyn korkeintaan 8 kuvasta kerrallaan. Muistathan laittaa kehikkoon kuvan: "ei löydy näistä".

Saatan pitää puheessani taukoja, koska änkytän.
Odota rauhallisesti, että saan asiani sanottua.

Passi turvana

Kommunikointipassi voi olla tarpeen myös ihmiselle, jonka kommunikointikeinot pääsääntöisesti toimivat hyvin. Esimerkiksi teknistä kommunikoinnin apuvälinettä, kuten puhelaintta tai kommunikointiohjelmia tietokoneella käyttävä henkilö saattaa yllättäen olla tilanteessa, jossa kommunikointikeino ei olekaan käytettävissä. Tällöin hän voi päästä vuorovaihtuksessa eteenpäin kommunikointipassin avulla. Myös yleensä sujuvasti puhuva henkilö voi yllättävissä tilanteissa menettää hetkellisesti kommunikointikykyänsä. Tällöin passi auttaa selviytymään.

Tieto saatavilla olevasta kommunikointipassista saattaa joissakin tilanteissa helpottaa kommunikointiin liittyvää jännitystä niin, että puhevampaisen ihmisen ei tarvitse edes ottaa passia esille kommunikointitilanteessa.

Kerron asioitani puhelaitteella.
Kun kuulet asiani, toivon,
että vastaat minulle
tavalliseen tapaan.

Tehdään kommunikointipassi:

- Mitkä asiat edistävät ja mitkä estävät puhevammaisen henkilön vuorovaikutusta ja kommunikointia?
  - Minkälaisia kommunikointitapoja henkilö käyttää (esim. eleet, ilmeet, ääntelyt, sanat, osoittaminen)?
  - Mitä kommunikoinnin apuvälineitä puhevammaisella henkilöllä on käytössään (esim. kuvakansio, aakkostaulu, kommunikointilaite)?
  - Mitä muiden tulisi tietää puhevammaisesta henkilöstä?
-
- Kuvat auttavat ymmärtämään passin sanoman
  - Tiivis tieto vastaanotetaan varmimmin
  - Monenlaiset keinot sopivat tiedon välitykseen: kortti, vihko, video, tiedosto esimerkiksi CD:llä tai muistikussa (tietokoneella tehty esitys tai muu tiedosto)

Lisätietoja:

Millar, Sally: Personal Communication Passport, Guidelines for Good Practice, Call Centre 2003, ISBN I 898042 21 I

www.communicationpassports.org.uk

Jos puhel
löydät lait
pyörätuolin
Verkkokassis
Kuvakansio,
Voimme ju

Opas on tulostettavissa osoitteessa: www.papunet.net/yleis/esitteet/

tikoteekki

Tietotekniikka- ja kommunikaatiokeskus

Kehitysvammaliitto ry.

Viljatie 4 B, 00700 Helsinki

Puh. 09-34809 370

tikoteekki@famr.fi

www.tikoteekki.fi

www.kehitysvammaliitto.fi